

a Magyarok Világszövetségének
és a honlevél birtokosainak havonta megjelenő
közéleti és kulturális folyóirata

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

Rácz Sándor, Csete György, Dr. Hegedűs Loránt,
Dr. Czirják Árpád (Kolozsvár), gr. Esterházy Alice (Róma),
Dr. Pungur József (Edmonton), Dr. Orbán László (Buenos Aires),
Dr. Kállay Oszkár (Brüsszel), Dr. Szilvay Géza (Helsinki)

Felelős szerkesztő:

Pápai Szabó György

Főmunkatársak:

Ádám Jenő (Baranyai háromszög), Alakszainé Dr. Oláh Annamária, B. Szabó Péter (Svájc), Dr. Berkes Zoltán (Kanada), Bogyay Elemér (Kanada), Borsos Géza (Erdély), Botos László (USA), Böröcz József (Svájc), Fuksz Sándor (Felvidék), Gyetvay György Gergely, Hompoth Zoltán, Dr. Horkovics-Kovács János (Németország), Jobbágy Sándor (Ausztrália), Kádár Dániel (USA), Dr. Kállayné Dáné Zita (Belgium), Kenessey Csaba (Svájc), Komsa József (Erdély), Ladó László (Ausztrália), Dr. Léh Tibor (Franciaország), Mihályi Molnár László (Felvidék), Oláh István, Dr. Pócs Alfréd, Rácz Szabó László (Délvidék), Sztyori-Nagy Áron, Tallósi István (Svédország), Tokay Rozália (Erdély)

Rovatvezetők:

L. Németh Erzsébet, Varga Csaba,
Zsigmond Emese

Elemzők:

Borbély Imre (Temesvár), Ferenczy Zsuzsa (Melbourne),
Jordáky Béla (Göteborg), Okos Márton (Budapest)

Munkatársak:

Hábel György, Katona Szabó István,
Lőwey Lilla és Váradai Péter Pál

Felelős Kiadó:

Patrubány Miklós,
a Magyarok Világszövetségének elnöke

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:

Magyarok Világszövetsége
1052 Budapest, Semmelweis u. 1–3.
telefon: 36-1-267-4514/108
fax: 36-1-485-40-60
e-mail: honlevel@mvsz.hu
www.mvsz.hu/honlevel

Korrektor:

Szabó Györgyné, dr.

Tördelőszerkesztő:

Bezák Tibor

Készül a Mackensen Nyomdában

Felelős vezető: Cseh Tibor

ISSN 1787–3878

Az írások tartalmáért a szerzők viselik a felelősséget.
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
Csak elektronikusan küldött/átadott cikkeket tudunk közölni.
A honlevél birtokosok 50% kedvezménnyel vásárolják a lapot.

LAJDI PÉTER MIHELYT AZ EMBERISÉG SZELLEMI- KULTURÁLIS VILÁGÖRÖKSÉGÉNEK RÉSZE LETT A BUSÓJÁRÁS, MÁRIS ELVETTÉK TŐLÜNK

Mohácsi születésű lévén (anyai ágon őseim az egyik vonalon már évszázadok óta, a másikon pedig öt generáció óta szűkebb hazájuknak tudják e kis délmagyarországi városkát) nem tudom szó nélkül hagyni e világraszóló elismerés kapcsán a médiában elhangzott, szándékos csúsztatást, mely a történelemhamisítás kategóriájába tartozik.

A Hír TV 2010. február 11-én, a 19 órakor sugárzott bővebb híradójában néhány másodperc erejéig a kedves néző rövid mozgóképes ízelítőt láthatott a mohácsi farsangi eseményekről, miközben a bemondónő így kommentálta a látottakat (nem szó szerinti idézet): – Ez a népszokás egy történelmi eseményre vezethető vissza, amikor a **mohácsi horvátok** a törökök elől a Mohácsi-szigetre menekültek.

Távol áll tőlem, hogy a kedves és számomra régóta rokonszenves TV-bemondónőt bármilyen összefüggésben is megvádoljam, vagy felelősségre vonjam a hallottakért. A Hír-TV ezen információját az országos köztudatba már régebb óta elhintett hamis legenda alapján fogalmazhatta meg s adta tovább e valótlán kijelentést az ország nyilvánossága felé, miszerint a busójárás egy kizárólag délszláv népszokásból venné eredetét. Ugyan vitathatatlan, hogy már a XX. század elején is leginkább a mohácsi sokátság körében ápolták ezt a termékenységi rítusokban és télűző motívumokban gazdag népszokást.

Semmi kifogásom a mohácsi horvátok ellen már csak azért sem, mert ők csak roppant kis számban élnek Mohácson a velük ellentétben igencsak népes sokáccsal szemben, akik eredetüket tekintve bosnyákok, és akiknek vére ereimben is részben ott csörgedezik.

Amiről most írok, nem rokon-, avagy ellenszenv kérdése, hanem a történelmi igazságé, melyet már régóta kül- és belhoni erők nagy előszeretettel és nemzetrontó buzgalommal ránk, magyarokra nézve, megalázó módon meghamisítanak. A történelemhamisítás nem tréfadolog, ezért inkább maradjunk a tényeknél.

1526. augusztus 29-én, Nyakavágó János, azaz *Keresztelő Szent János* lefejezésének emléknapiján a *II. Szulejmán* és *Ibrahim* nagyvezír által vezetett, óriási túlerőben lévő török had vereséget mér II. Lajos magyar király alig 23-25 ezerre tehető létszámú hadseregére. Nemcsak a király élete végződik tragikusan a csata eseményeinek forgatagában, hanem a nemzet színe-java, egyházi és világi vezető rétegének jelentős része odavész a mohácsi síkon.

Nem sokkal ezután a győztes török had eléri a – néhány szerb családtól eltekintve – **színmagyar lakosságú Mohács** városkát, ahonnan a törökök közeledtére, aki csak tehetette, a Duna túlszárnyára, a Mohácsi-sziget mocsaras-ingoványos, szittyós rejtekébe menekült. Országszerterte a magyar lakosság az akkor még nem szabályozott medrű folyóink melletti nagy kiterjedésű árterekbe, mocsarakba menekült, és az ártéri gazdálkodás jól bevált, ősi magyar módszerének köszönhetően nagy számban túl is élte leszármazottaiban a hódoltság idejét. **Kosza László** „Az Árpád-kori halászfalutól a püspöki mezővárosig” című remek tanulmányában így ír: „Mohács lakossága tehát a török idők előtt túlnyomórészt magyarokból állt.”

Íme egy lakossági névlista **Vass Előd** „Mohács a török hódoltság korában” című dolgozatából:

„Mohács lakói 1544. évben: Kelemen bíró, Bálint bíró, György bíró, Ista deák, Ferenc deák, Pál deák, Miklós deák, Miklós kovács, Borbás kovács, Miklós kovács, András kovács;

Családnévek: Alföldi, Antol, Árka, Áros(2), Baki, Bakó, Bakos(2), Bakosa, Balás, Balik (Balog), Barzó, Baracska, Bálint, Bán(2), Bánics, Bárd, Becse(2), Bene, Benedük(2), Bendős, Berber (Borbély), Bere(2), Berencs, Bikás, Bíró(2), Bodga (Botka), Bodó(4), Bodi, Bodor, Bonta, Bor(2), Bot, Bocsa, Buza(2), Buzás, Bozsó, Cseh, Csákó, Csépei(3), Csardín, Csezedi, Cselei(2), Csikos(2), Csoka, Darka, Dávodi, Damján, Danos, Dédi, Derecse(9), Deres, Dikó(3), Despot, Dömös, Duka(2), Dudu, Fazekas, Felek, Gál, Gálos(3), Gere, Gergöl, Gózs, Gyöngyös, Hamar, Hencse, Hegedűs(3), Hertelen, Hodas, Jaka(3), Janka, Joo, Ákum, Kabos(2), Kajda, Kakas(3), Kalmár, Kanáz(6), Kasza(2), Katona(3), Kács, Kálmán, Kelemen, Kerek(2), Kecsel (Kecel), Király, Korsós, Kosaba, Kozár, Kocsa, Kovács, Kontos, Kis(4), Kalos, Lajmér, Macsín, Matosa, Mácsa(3), Máté, Márta, Mál, Meredekes, Mészáros(5), Mod, Molnár(2), Móz, Monyáros, Murga, Pétervári, Petőcs (Petőc), Petrov, Piskop (Püspök), Pirocska, Pál, Petri, Radó, Rucsa (Rucsi), Sebő(27), Sebők, Sándor, Siklós, Simon, Sívár, Simák, Szegi, Szemcse, Szakál, Szabó(8), Száka, Szűcs, Tar, Táros, Táró(2), Tomás(2), Tomsa, Tót(41), Török(2), Tolna, Timár, Turcsis, Varga(5), Vendel, Verénika, Vincse (Vince) (4), Zaj, Zánbó, Zsidó, Zsúd.”

(Folytatás a 24. oldalon)

LAJDI PÉTER

MIHELYT AZ EMBERISÉG SZELLEMI-KULTURÁLIS VILÁG- ÖRÖKSÉGÉNEK RÉSZE LETT A BUSÓJÁRÁS, MÁRIS ELVETTÉK TÓLUNK

(Folytatás az 1. oldalról)

Ez a mohácsi névlista témánk kapcsán azért elemi fontosságú, mert 1544-ből, a mohácsi csatavesztés utáni 18. és Buda török általi elfoglalása utáni 3. évből származik, és világosan mutatja, hogy az ekkor már hódoltsági területnek számító Mohács lakossága még ekkor is, néhány szerb névtől (Bánics, Danos, Despot, Macsin, Petrov) és egy görög nevű családtól (Verenika) eltekintve, szintiszta magyar lakosságú település volt.

Egy, a XX. század 90-es éveinek második felében megjelent, **Szökőcs Béla** által írott és szerkesztett, impozáns kiállítású, színes fotókkal teli, mohácsi idegenforgalmi kiadványban ugyanezt a fentebb már említett, teljesen légből kapott történelemhamisítást olvashatjuk ekképpen: „Az elkeseredésből, a mindenükből való kifosztottságukból adódóan egyre többen kényszerültek búvóhelyet keresni. Erre kiváló lehetőséget nyújtott a Mohácsi-sziget mocsaras, nádas vidéke. A török még nappal is félt erre a területre bemerészkedni. A sűrű bozóttal benőtt, mocsaras földön már sok katonatársuk lette halálát. A menekültek egyre bátrabban kezdtek viselkedni. Már nappal is mutatkoztak, esténként tüzet rakva beszélgettek. Ahogy haladt az idő, egyszer csak egy ilyen esti, tűz melletti beszélgetés alkalmával megjelent egy igen öreg sokác ember. Így szólott hozzájuk: 'Ne keseredjétek el! Mindnyájatok élete meg fog változni. Vissza fogtok térni házaikba, szereteteikhez. Ti fogjátok kiűzni a kontyosokat! Jelet fogok küldeni számotokra, mikor elérkezett az idő.'”

Ez az eredetileg magyar népi mondában szereplő öregember egy jóstehetségű táltos lehetett, aki figyelemmel kísérte a bujdosók sorsát és lelki-testi gondját viselte a rábizottaknak, és semmi esetre sem „egy igen öreg sokác ember”.

A mohácsi busójárás, melyben valóban megtörtént, hajdani történelmi események emlékezete (töröküzés) és a farsangi télüzés profán szertartása egyesül, eredetileg az e tájon élt magyar lakosság körében megtörtént eseményekről mesél. Az őrdögálarokban, állatbőrökben és fülsiketítő kereplő- és kolompzajjal kísért mohácsi töröküzés a sziget mocsarai közé menekült helyi magyar lakosság leszármazottainak fegyverténye volt. Az 1600-as évek vége felé és az 1700-as évek első harmadában Boszniából bevándorolt sokácoknak abban az időben se híre, se hamva nem volt ezen a tájékon, amikor mindez történt.

Azzal, hogy a saját balkáni népszokásait magukkal hozó sokácok a helyi magyar

töröküző-legendát, megtetszve nekik, beépítették saját szokás- és képzetvilágukba, nincs semmi baj. Ez is egy szép példája annak, amikor két kultúra kölcsönösen megtermékenyíti egymást. A nagyobb gond ott kezdődik, ha az egyik népcsoport teljesen ki akar sajátítani egy másik néptől eredő népszokást, avagy kultúrkinccset, ha vezető rétegének ösztönzésére önmagát csalással visszavetíti egy olyan térbe és időbe, amelyben, és amikor a meghamisítatlan történelem tanúsága alapján ott és akkor nem volt jelen. Ez kicsiben és lényegét tekintve nem különbözik a szlovákok és románok történelemhamisításaitól. Az is így kezdődött. Én azért reményemnek adok hangot, és mohácsi viszonylatban nem tetelezek föl a tót és oláh törekvésekkel azonos, sanda indítékot e téren. Mohács ugyanis minden időben szép példája volt az ott élő nemzetiségek nagyobb súrlódásoktól mentes, békés együttélésének. Mára már a városrészekben történő, nemzetiségi és vallási alapon való elkülönülés is rég megszűnt, és alaposan elkeveredtek a különböző vérségű népcsoportok egymással, ami genetikailag növelte az itt élő emberek tehetségeit, képességeit.

A mohácsi és Mohács környéki délszláv telepítés három hullámban történt.

Az 1. hullám: Miksa Emmánuel, bajor választófejedelem 1687-ben bunyevácokat hívott be az országba katonai szolgálatra a szergei, bajai és szabadkai földsáncok védelmére. Ugyanebben az évben ferences szerzetesek hoztak magukkal bunyevácokat (mai mohácsi nevek: Béregi, Kulutác, Zombori, Bunyevác stb.). 1688-ban **Bádeni Lajos**, császári fővezér augusztus végén bevonul Boszniába és fölszabadítja a török uralom alól.

A 2. hullám: A gradovári bosnyák ferencesek az esetleg visszatérő törökök bosszújától tartva nagyszámú katolikus bosnyákkal együtt átköltöznek Mohácsra és vidékére. 1694-ben Mohácsra már katolikus ferences plébánia működik sokác hívekkel is a Bosna Argentina nevű ferences provinciához tartozó szerzetesek vezetése alatt.

A 3. hullám: 1730 és 1741 között Fehér-Horvátországból és Észak-Boszniából számos sokác telepés érkezik Mohácsra (ezek leszármazottai tk. e nevek viselői: Lukácsevics, Pozsgai, Kostanci, Belvárác stb.).

A lángeszű, zsidó származású **Szerb Antal** magyar írónak és irodalomtörténésznek tudomása volt arról, hogy „istentiszteleti táncot minden nép ismer; rendszerint állatbőrbe öltözött táncosok mutatják be állat alakú istenek viselt dolgait. A magyaroknak is voltak

ilyen táncaik, a benne résztvevők szarvasnak vagy bikának” (vö. busóálarc; LP) „öltözködtek; regöseneink 'csodafűszarvasa' és a Horvátországban még élő, magyar eredetű Buso-tánc őri emléküket.” (Szerb Antal: A világirodalom története, 35. o., 3. fejezet; Magvető Kiadó, Budapest, 1989.) Tudnunk kell, hogy a török idők előtt a Dráva-Száva köze még zömében magyarok lakta terület volt!!

Busóálarc nélkül (bár néhol hasonló maszk mögé bújva) hasonló álcában járnak mindmáig országszerte hajdani regösök kesei utódai, a regőlők. Állatbundába burkolva, kolompolva és láncos botjaikat félelmetesen csörgetve jelennek meg a karácsonyi ünnepkörben mind a mai napig a falusi portákon.

A busójárás mára már sajátos egyvelegét tárja elénk a különböző etnikai eredetű szokásoknak. A történelmi háttérrel szolgáltató töröküző legenda, magának a busónak az alakja, az álarcfaragás és -hordás, az állatbőrökbe bújás szokása magyar eleinktől származik, míg a télüző farsangi kavalkád és a termékenységi szimbolika, mely még a XX. század első felében nem egyszer vad nemi orgiákban is kifejezésre jutott (dionüsziaszturnália, árkádiai pogány Pán-kultusz elemei, emlékei) a Balkánról hazánkba vándorolt délszláv-illír lakosság hozománya e népszokásban.

Ha bárki mindezek kapcsán „magyarkodással” és ún. „mélymagyar” indulatokkal vádolna meg, vagy cinikusan nekem szegezné a kérdést: 'Csak nem minden magyar most már Magyarországon?' – annak azt válaszolom és üzenem, hogy: Igenis, ezen a hajdani, nálunknál később bejött nemzetiségei által tönkretett és meglopott, csonka Magyarországon valóban minden magyar! Ez az ország, ha megalázva is, ha megcsontva is, a magyarok hazája és ősi földje, és a velünk együttműködni kész és képes nemzetiségeké, és az is marad az idők végezetéig!! De csakis azoké!!! Nagyon fájjalom, hogy azok a nagy befolyással rendelkező, idegen UNESCO-funkcionáriusok elé, akik ugyan pozitívan döntöttek e magyarországi népszokás elbírálása terén, eredetét tekintve a valóság meghamisításából származó adatok kerültek, s az még inkább elszomorít, hogy egy ember sem akadt, aki ez ellen tett is volna valamit, vagy legalább felemelte volna ez az eléggé el nem marasztalható eljárás ellen a szavát. Jobb híján, kissé megkéskéve a távolból üzenem a mohácsi busóknak Jézus Igéjét: „Az igazság szabaddá tesz titeket!”